

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan
eettinen neuvottelukunta ETENE

15.12.2011

Suomen Humanistiliitto
PL 793
00100 Helsinki

EI-USKONNOLLISTEN IHMISTEN OIKEUS TASA-ARVOISEEN HENKISEEN TUKEEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON LAITOKSISSA

Suomen Humanistiliitto pyysi 26.10.2011 päivätyssä kirjeessään Sosiaali- ja terveysministeriöltä vastausta kahteen kysymykseen:

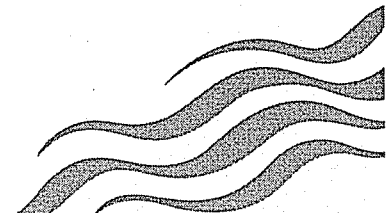
1. kuinka ei-uskonnollisten ihmisten oikeus tasa-arvoiseen henkiseen tukeen on järjestetty Suomessa STM:n alaisissa laitoksissa ja
 2. mihin perusoikeuksien turvaaviin toimiin STM aikoo ryhtyä kehittäessään uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien sekä kaikkien sairaaloissa olijoiden katsomuksellisten oikeuksien toteutumista.
- STM lähetti kyseisen kirjeen ETENELLE vastattavaksi.

ETENE käsitteli asiaa 15.12.2011 kokouksessaan ja toteaa seuraavaa:

Uskonnonvapaus on kaikkien Suomessa asuvien perusoikeus. Vuonna 2003 hyväksytty uskonnonvapauslaki esittää uskonnonvapauden positiivisena oikeutena. Perustuslain 11 §:n mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Tähän sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Kirkot olivat ensimmäisten hospitaalien perustajia 1300-luvulla ja sairaalatoiminta siirtyi maalliselle vallalle 1865. Kirkko kuitenkin jatkoi potilaiden sielunhoidosta huolehtimista aluksi valtion varoin ja sittemmin seurakuntien. Tänäkin hyvään kokonaishoitoon kuuluu potilaan hengellisten tarpeiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen. Hengellisiin tarpeisiin kuuluvat myös eksistentiaaliset, elämäntarkastukselliset kysymykset, jotka nousevat erilaisista vakaumuksista. Sairaus, kärsimys ja mahdollinen kuoleman läheisyys nostavat ihmisen mieleen kysymyksiä, joiden työstämisessä hänellä on oikeus saada tukea.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa tehtävä sielunhoitotyö on pääosin luterilaisen kirkon työntekijöiden vastuulla. Tämä käytäntö perustuu sopimuksiin, joita on tehty kirkon ja terveydenhuollon välillä. Sairaaloiden hengellisestä työstä vastaavat sairaalateologit, joilla on tehtävään vaadittava erikoistumiskoulutus. Heidän palkkauksestaan vastaa Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Vuonna 2010 luterilaisen kirkon palveluksessa oli yhteensä 137 sairaalasielunhoitajaa. He kävivät yli 62 000 sielunhoidollista keskustelua potilaiden kanssa ja järjestivät yli 6000 uskonnollista tilaisuutta. Sairaalapapin työn etiikkaan kuuluu ihmisen vakaumuksen kunnioittaminen: hän toimii yhteyshenkilönä eri kirkkokuntiin ja uskonnollisiin ryhmiin. Sairaalapappi on potilaita, näiden läheisiä ja hoitohenkilöstä varten.

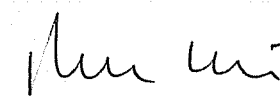

Myös evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuulumaton henkilö voi saada sairaalapapilta henkistä tukea. Sairaalapapin työ on ennen muuta kuuntelua, rinnalla kulkemista ja taakan jakamista. Työn hengellinen sisältö seuraa potilaan esittämiä toiveita.

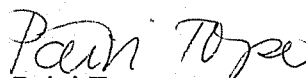
Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuului vuoden 2010 päättyessä 78 prosenttia suomalaisista. Suomessa on ihmisiä, jotka haluaisivat keskustella jonkun muun kuin papin kanssa, kuten Humanistiliitto ry:n kirje osoittaa. Henkistä ja hengellistä hoitoa antamaan sairaalaan voi kuitenkin mennä vain tehtävään koulutettu henkilö. Sukulaiset ja tuttavat voivat luonnollisesti vierailta omien läheistensä luona.

Suomen maallistuminen ja monikulttuuristuminen nostaa esiin kysymyksen siitä miten erilaisista vakaumukseltaan ja taustoiltaan tulevien henkilöiden henkisiin, eksistentiaalisiin ja hengellisiin tuen tarpeisiin voidaan vastata sosiaali- ja terveydenhuollossa. Henkinen tuki sairauden tai muun elämän kriisitilanteen kohdatessa on olennaista tervehtymiselle, mielen eheytymiselle ja elämönhallinnan saavuttamiselle. Henkisen tuen tarpeisiin vastaaminen on sosiaali- ja terveysalan yhteinen tehtävä ja osa päivittäistä toimintaa. Tämä korostuu erityisesti psykologien ja sosiaalityöntekijöiden työssä. Jotta sosiaali- ja terveysalan toiminta on eettisesti kestäväällä pohjalla, on työntekijöillä oltava valmius kohdata asiakkaansa ja potilaansa arvostaen, heitä kuullen ja antaen riittävästi tietoja heidän ymmärryksensä tueksi. ETENE katsoo, että asiakkaiden ja potilaiden henkisen tuen saaminen on sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön yhteinen tehtävä. Maamme muuttuessa yhä enemmän moniuskontoiseksi ja monikulttuuriseksi tulee henkisen tuen kysymykset ottaa aikaisempaa voimakkaammin esiin henkilöstön koulutuksessa.

Puheenjohtaja

Markku Lehto

Pääsihteeri

Päivi Topo

Tiedoksi STM/kirjaamo

